

RDA-kuvailustandardin vaiheittainen muutos

Kuvailun tiedotuspäivä 10.5.2022

Marja-Liisa Seppälä

Kuvailusääntöpalvelu

Mitä seuraavaksi

- Virallisen suomenkielisen uudistuneen RDA Toolkitin julkaisu kevään 2022 aikana
  - Täydentyy myöhemmin esimerkein ja kansallisin erityisohjein
- Uudistuneen RDA:n koulutukset:
  - Koulutusvideoita julkaistaan [RDA-verkkosivuilla](#) toukokuusta 2022 alkaen
  - Koulutustilaisuudet järjestetään syksyllä: katso ajankohdat ja aiheet [RDA-verkkosivuilta](#)
- [MARC 21 -sovellusohjeet](#) ja [Metatietosanasto](#) päivitetään vuoden 2023 aikana

RDA-muutoksen vaiheet

1. Uudistunut RDA MARC 21:n aikana
2. Uudistunut RDA BIBFRAMEn kumppanina
3. Uudistuneen RDA:n vaikutus tiedonhakuun

Uudistunut RDA MARC 21:n aikana

- Uudistuneen RDA:n käyttöönotto MARC 21 -formaattissa tarkoittaa lähinnä muutoksia yksittäisiin elementteihin mm.
  - Suhde-elementtien uudet nimet: esim. stillkuvaan osallinen henkilö (=kuvittaja)
  - Uusia elementtejä: esim. laajennussuunnitelma
- Uusia termejä kuvailusääntötekstiin:
  - esim. merkkijonon merkintäjärjestelmä (string encoding scheme)
  - Ks. myös [RDA-terminologiasivu](#)

Uudistunut RDA MARC 21:n aikana (2)

- Rakenteellisia muutoksia kuvailusääntötekstiin, esim.
  - Yleisemmän tason ohjeet omassa osiossaan (Guidance)
  - Kansalliset tai kuvailuyhteisökohtaiset ohjeet osiossa (Community resources)
- Metatiedon tarkempaa määrittämistä ja rajaamista, esim.
  - Merkitsemistavat (recording methods): elementeille valittu ensisijainen merkitsemistapa kansallisissa linjauksissa
  - Entiteetin rajat (entity boundary): entiteetin identiteetin rajaaminen esim. jonkin elementin muuttumattomuuteen

Uudistunut RDA BIBFRAMEn kumppanina

- Mahdollisuus siirtyä RDA-rakenteen mukaiseen kuvailuun:
  - Kuvailutiedot ryhmitellään entiteeteittäin, ei tietueittain
  - Kokonaisuuksien jaottelu ja yhdistely joustavaa linkitysten avulla
- Aineistoa identifioidaan myös kontekstin kautta:
  - Henkilöiden, ajanjaksojen, paikkojen jne. määrittäminen ja linkittäminen aineistoon monesta näkökulmasta
  - Valmiiden metatietojen (mm. sanastojen) käytön lisääminen
  - Attribuuttielementtien määrän väheneminen, suhde-elementtien määrän lisääntyminen (esim. kappale-entiteetin kuvailussa 1 / 8)

Uudistunut RDA BIBFRAMEn kumppanina (2)

- RDA:n uutuudet voidaan toteuttaa RDA:n määrittelemällä tavalla, esim.
  - Aggregaattien (koosteiden) kuvailu
  - Diakronisten teosten (ajassa muuttuvien aineistojen) kuvailu
  - Edustavan ekspression elementtien käyttö
  - Manifestaatiomerkinnot
  - Metatietoteos
- Näistä lisää RDA-koulutustilaisuuksissa syksyllä 2022:
<https://www.kiwi.fi/display/rda/Uudistuneen+RDA%3An+koulutukset>

Uudistuneen RDA:n vaikutus tiedonhakuun

- Muutos todentuu vasta, kun suurin osa kirjastoista on uudenmallisessa kuvailussa
- Kuvailujärjestelmien tietomallien on ensin mahdollistettava tunnisteiden käyttäminen metatietojen kaikilla tasoilla mm. monikielisyyden lisäämiseksi
- Moneen osaan (entiteettiin) jaetun kuvailukokonaisuuden hahmottamiseksi:
  - Linkitysten toimittava tehokkaasti tiedonhaussa
  - Näkymävaihtoehtojen oltava moninaiset

Myös RDA:han päin voi vaikuttaa

- Vaikuta RDA:han -verkkosivulle kootaan kuvailijoilta tulevia kommentteja ja muutosehdotuksia
  - RDA:n [suomennokseen](#)
  - RDA:n [sisältöön](#)
  - RDA:n [linjauksiin](#)
- Kuvailusääntöpalvelun vastaukset muutosehdotuksiin näkyvät myös taulukoissa
- Kommentit ja muutosehdotukset voi lähettää Kuvailusääntöpalvelun sähköpostiin: kuvailusaannot-posti@helsinki.fi

www.kansalliskirjasto.fi

Marja-Liisa Seppälä

marja-liisa.seppala@helsinki.fi

kuvailusaannot-posti@helsinki.fi